

Comentaris a la Carta de la Pau dirigida a l'ONU

Viure sense ressentiments

Punt II.- «¿Per què, doncs, hem de tenir i d'alimentar ressentiments els uns contra els altres, si no tenim cap responsabilitat del que va passar en la Història?»

Diuen els experts que els ressentiments són «disgustos, penes o enuigs ocasionats per alguna cosa que es considera una falta d'afecte o una desconsideració». Moltes vegades, la persona torna sobre aquestes penes i disgustos, impedit que la ferida que li han produït cicatritzi, i així la persona se'n ressent. D'aquí el prefix «re» (indica repetició) amb què comença la paraula ressentiment.

La Carta de la Pau dirigida a l'ONU propugna, juntament amb molts pedagogs d'avui, que, a més d'educar la llibertat i la raó humana, s'han d'educar també els nostres sentiments, ja que, de no fer-ho, aquests ens traïran tot sovint i ens poden portar per camins indesitjats.

¿Tenen alguna cosa de positiu els ressentiments? Algunes persones poden pensar que els ressentiments ens fan mantenir tesos i desperts contra els greuges i les injustícies sofertes i que ens ajuden a no adormir-nos ni conformar-nos-hi. Davant les injustícies, en efecte, ens hem de mantenir vigilants i tractar que hi hagi justícia. Però qui està ressentit -a diferència de la persona equitativa i objectiva- no es calma per més que es faci justícia. El seu ressentiment el porta a cercar fins on sigui possible la revenja, tot volent mal i destrucció a l'altre. Els «ressentiments [de] els uns contra els altres» són vans i constitueixen «els obstacles» que es diu a la introducció de la Carta que s'han de «superar».

Ressentiments comunitaris

Apart els ressentiments individuals, n'hi ha també de col·lectius, que són aquells que es tenen unes famílies amb les altres, entre grups socials, entre nacions, etc. És «tenir i alimentar ressentiments 'uns' contra els 'altres' ...», com diu la Carta de la Pau. Aquests ressentiments grupals acostumen a basar-se en motius històrics, és a dir, en fets anteriors a nosaltres, i és d'aquests que s'ocupa especialment aquest Punt II de la Carta de la Pau.

Els ressentiments viscuts i alimentats en grup són més fàcils d'originar i que creixen, són més difícils de detectar, i la responsabilitat de les seves conseqüències es dilueix amb molta més facilitat. També són més difícils d'eradicar. Preocupa tant en aquesta Carta la realitat dels

ressentiments, que també els tracta al punt següent, el III, i allà els qualifica de «ressentiments absurds», com es veurà al Full número 5.

Són vans i perjudicials

Moltes vegades, a les famílies, als grups socials, als pobles, a les ètnies, es «tenen» i s'«alimenten» ressentiments amb l'objectiu d'enfortir la identitat i la unitat familiar o el patriotisme i l'autoestima del país. Són tantes les famílies en què s'explica als infants les ofenses fetes als seus besavis per part de famílies veïnes, a fi de situar aquests infants «al bàndol propi» en aquest litigi inacabable i estèril que mantenen amb els veïns! ¿És per un complex d'inferioritat? ¿És per comoditat d'atraure els fills o els néts parlant de glòries passades perdudes en comptes d'entusiasmar-los amb les tasques que fem en el present? Passa una cosa semblant amb els pobles i nacions, de manera que, per exemple, un mateix fet històric, explicat a banda i banda de la frontera, constitueixen dos relats que sovint difereixen molt més del que s'espera de les limitacions pròpies de la ciència històrica. Aquesta, és clar, no pot pretendre l'exactitud de les ciències físiques, però sí de cercar el desapassionament i la imparcialitat de tota ciència humana.

¿Es pot pensar que els ressentiments -contra uns altres pobles, unes altres «classes socials», unes altres persones, contra els propis pares- són una cosa útil? ¿Serveixen com a força motor per millorar nosaltres el present?

Base per a millorar el món

Moltes persones tenen tendència a proclamar que volen arreglar el món i, en canvi, es dediquen a la mera queixa de la realitat actual i del passat. Aquesta actitud, en realitat, encobreix la seva mandra i porta a l'esterilitat. Aquesta tendència és potser més forta a l'hora present que no pas en altres. Però, ¿és que s'ha de recórrer a l'enuig i al fastigueig per cercar forces per al quefer humà? Ben al contrari; hem de renunciar a fer servir els ressentiments com a guia i força que ens motivi a treballar per fer més joiós el present. Estar enfadat perquè la Història ha succeït tal com de fet ha succeït, desitjar que hagués passat d'una altra manera, a més de va és perjudicial i no és l'adequada energia constructiva per al nostre actuar d'avui, que ha d'anar sempre en favor de la pau. ¿Algú es pensa, potser, que les generacions d'avui no cometem cap error ni maldat i que les generacions futures no tindran cap queixa de la nostra actuació?

Val a dir que, perquè hi hagi pau, no es pot falsejar la Història. El que és realista i coherent amb el que som -un ésser humà en aquest món- és dedicar-se, «sense [els obstacles dels] ressentiments», a treballar amb esforç per millorar el present. La saviesa i la força necessàries per a aquest afany són proposades per la Carta de la Pau dirigida a l'ONU, als Punts que

segueixen. Al Punt present, davant un tema tan delicat, la Carta exposa una nova evidència en forma de pregunta, de la qual s'intuïx la resposta adequada: «¿Per què, doncs, hem de tenir i alimentar ressentiments els uns contra els altres ...?»